

*Forsög til en Forstbeskrivelse, Bergstyrelsen, Taxation for den 1^e
Afdrivningsperiode og Forslag til Afdrivningen for Store og Lille
Löver samt Dusum Skover*

Forstbeskrivelse

Hvad det herved tilföide Kart saavel som Taxations Tabellen indeholder, oplýsende ved Forstbeskrivelsen forbigaaes her. –

Anförte Skove ere beliggende i Sandsværd Prestegæld og Hedenstad Annex 1 ½ Miil fra Kongsberg. Gaardene Store og Lille Löver med Pladserne Dusum og de flere Pladser, i alt 15 Gaarde og Pladser ere med Skoven tilkiöbt af Hans Majestæt, som siden har solgt den opdyrkede Jord med Huuse, men forbeholdt Skoven, dog saaledes at alle disse opsiddere skal have Huustömmen, Gierdefang og Brendeveed frit efter Anvisning af Sölv-Værkets Forstbetiente. –

Senere er dem paalagt an Afgift af 12 Skilling for hver Tylt av fornöden Huustömmen, hvilket deres Skiöder dog synes at frietage dem for. –

Mod den sædvanlige Skovgrund her i Egnen, kan man antage Grunden i Löver Skoven for god og noget myrlændt. Jordbundens Bestanddele er först Muldjord, som undertiden er leerblandet, derefter rød Sand og dernest hvid Sand eller Berg. –

Denne Grund synes særdeles fordeelagtig at befordre mere Fyr end Gran. –

Saavel i disse Skove, som ogsaa almindelig erfares her i Egnen, synes Grunden meere passende for Fyr end for Gran-Skoven naar man ved Skovbefaringen nöye undersöger Vegetationen. Og da Fyrren er et ædlere Træe, bör samme og i sær beforders, saameget mere da det i Ungdommen bedre modstaaer Kulden end Granen. -

At Granen saa meget indsniger sig i Fyreskoven, er den her sædvanlige Hugningsmaade Aarsag i. –

Erfaring viser tydelig at ingen unge Fyre-Planter kan trives uden paa saadanne Stæder i Skoven hvor Soel og Luft har frit Adgang. Dette kand ikke skee i Skove som aléne udbleies¹ /det som paa tysk kaldes *Plænter*². –

Granen derimod voxer gierne i Lys og Skygge; findes derfor Granskov i nærheden eller i hele Fyre-Skoven blandet med nogle Gran, foröges disses Antal, og Fyrene formindskes efter udbleiningen.

---

¹ Siktes trolig til verbet å *blede* (jfr *bledningshogst*). Det handler om å hogge ut et definert område etter visse prinsipper. Oppfattes ofte som det motsatte av bestandshogst eller flatehogst. Fra gammelt av gjaldt det trolig bare hogst der en plukket ut de eldste eller beste trærne, uten hensyn til skogens kapasitet for gjenvekst. Seinere har det fått en mer spesifikk betydning, der en legger vekt på en gradvis foryngelse av skogen, samtidig som en tar ut hogstmodne trær. Resultatet er mindre, halvåpne arealer med fleraldrig skog.

Trolig stammer ordet fra det norrøne verbet *bledja*, som betyr å velge ut. Andre mener at det kommer fra svensk *bläda*, som opprinnelig betydde å plukke av bladene på et tre eller en vekst.

² Å *plentre* kommer fra tysk og brukes litt forskjellig. Forstmannen Jacob B. Barth brukte dette verbet i betydningen «drive regelløs plukkingshogst». Men i tysk sammenheng regnes det som synonymt med å *blede*.

Er Grunden god og altsaa passende for Granen, haver det ingen videre skadelig Følge andet der fremkommer en ringere [Træer]³. Derimod er Grunden meget sandig, naaer Granen ingen Fuldkommenhed. Flere Exempler kand fremvise her i Circumferensen hvor paa Sandsletterne Granen er fremspiret i Skýggen af de forhen staaende Fýretræer, og naar disse ere borthugne er Granen fremvoxet. Men som forhen undertrykt [eÿ i] en for dem upassende Grund, staae de nu der større og mindre, det største höyt til 30 Fod, og hindrer ved Skýgge fremdeles Fýrren at fremkomme af det derhen faldende Fröe, uden hvor en eller anden Aabning er blevet tilbage. –

Jeg formoder dog at ligesom nu disse med Tiiden fortörrede Gran enten med Elde eller med Öxen borttages, vil Fýrene föröges, og saaledes vil Fýre-Skoven paa saadanne Sandsletter fremstaae blandet med Gran, men meget senere af meget tündere Bestand end med en ordentlig Afdrivning.-

Löver Skoves Beliggenhed kand hverken henregnes til Field-District, Dahlen eller Sletten, den er mere at forlignes med en noget i höyden liggende for en Skov-Deel med Jord bedækket Bergrýg, der afholder noget til alle sider og giennemskiæres af flade Dahle. –

Benýttelsen

Dette Forsög er anvendt paa den kongelige Skov Löver, fordi den, efter dens Beliggenhed mod Sölv-Værkets Gruber og tilhældende Vandsage, eÿ kand benýttes anderledes end Almuens Skove i Almindelighed, nemlig til Tømmer, Veed og Kull og bör afdrives ligesom disse og altsaa eÿ enten alleene til Veed eller til Kull, efter hvilken en kortere Afdrivningsperiode kunde antages.-

Veden kan komme til Dahls Elven og Kullene til Sölv-Værkets Gruber, Hýtten og Hammeren.-

Af Saugtømmer vil lidet eller intet kunde benýttes til Sölv-Værket, men hvad da efter Planen mere kunde hugges end behöves for Opsidderne, maatte med Auction selges efter at det var hugget (og lundet). –

Taxation

Afdrivnings-Perioden retter sig efter Benýttelsen, og Taxationen efter Afdrivningen.-

Jeg har valgt en Tiid af 150 Aar til Afdrivnings-Periode, endskiönt at endeel Træer viser af deres Aar-Ringe at de og over den Alder har havt god Tilvæxt. Men dette haver kun været Granen, som naar de naaer en Alder af 130 til 140 Aar, gierne begýnder at blive bedervet indvendig, hvilket og gjöres(?) her, og oftere andenstæds i en tidligere Alder, nemlig naar de staaer i en noget fugtigere Muldjord.-

Fýrren derimod sýnes at have naaet sin Fuldkommenhed i en Alder af 130 til 140 Aar efter hvilken Tiid den ikke voxer længere med Fordeel paa denne Grund. –

Hertil er lagt 10 Aar. Omtrent en Periode jeg anseer enhver Hugst behöver for at blive besaaet af den nest staaende Skov, thi Besaaningen af Haanden og de derved lidet lönnende Omkostninger maa man ved en ordentlig Skov-Hugst söge at undgaa og kun anvende i Nödstilfælde. –

Indeling i de 7 forskellige Districter A: B˘: C˘, etc er taget deels i Hensýn Skovens Alder, deels i Hensýn til dens Bestand og lempet paa hine Stæder hvor en naturlig Grændse kunde gives.

---

³ Utydelig i teksten. (Neppe riktig foreslått transkribering her.)

Efter Kartet er Skoven inddeelt i 9 Afdrivninger, men da Opsidderne behöve en Deel Veed og Gierdefang, haver ieg anseet det rigtigere at ei lade Tragterne 00 komme ind i Taxationen, men bestemt dem til benyttelsen for Opsidderne, der eÿ i Fremtiden bör lade sig finde med Öxe i den övrige Deel af Skoven hvor de kun maatte hente hvad der fandtes lov af Grane deri.

Ogsaa i Tragterne 0:0: bör de kun hugge efter Anviisning.-

Tiden paa hvilke enhver Skov-Tragt er anseet Hugværdig, er for denne Hugningsperiode mest taget efter dens nærværende Alder i Forhold med de andre Tragter, og de foregaaende Tragters større eller mindre Areale her bestemt hvormeget længere de næste Tragter er antaget at staa for at voxe.

—

Hermed er tidligere taget Hensÿn til Bestanden, f: x: Hoved-Afdelingen $\mathcal{T}^n$ skulle allerede efter foregaaende Tragters Areale være hugværdige i det 90 Aar, men er antaget at hugges efter 80 Aar, formedelst en slettere Bestand i Forhold efter Grundfladen i $\mathcal{D}^n$ og $\mathcal{E}^n$. —

At bestemme hvor lang Tiid Skovtragten $\mathcal{B}$ hende at voxe i og altsaa efter Planen antaget hugværdig er fölgende Beregning brugt. -

360 Td^s Land⁴, samme for alle Grundfladenes Indhold som er bevoxet med Skov. -

Dette divideret med den antagne Afdrivnings-Periode 150 Aar. -

Quotienten bliver $2 \frac{2}{3}$ Tönde Land. -

Som er det Areale der aarlig kan afdrives, dersom Skoven haver lige Bestand. —

Denne Quotient divideret i Grundfladen $\mathcal{A}$. -

Quotienten heraf giver hvor mange Aar $\mathcal{A}$ (nemlig 12) kand afdrives i, og altsaa hvor mange Aar $\mathcal{B}$ kan staa urört at voxe.-

Efter at Tilvæxten er bleven bestemt i Forhold efter den 10 aarige tilvæxt, er Veedmassen for det hele beregnet til sammen 10 120 Lagter. —

Denne divideres med 150 eller den antagne Afdrivningsperiode.

Giver den aarlige Veedmasse $67 \frac{1}{2}$ Lagter naar af den hele Skov alle Aar omtrent lige Quantitet Veed skal erholdes.-

Dette divideret i Veedmassen for $\mathcal{A}$ 686 Lagter giver Antallet af Aar $\mathcal{A}$ kan afdrives , nemlig 10 Aar.

Dette igjen divideret i Grunfladen af $\mathcal{A}$ giver hvor mange □ Alen Grundfladen aarlig i Tragten $\mathcal{A}$, nemlig $2 \frac{9}{10}$ Tönde Land. —

Den Forskiel i Afdrivningstiden mod den som er antaget for at bestemme Tilvæxten, er saa ringe at den eÿ kan komme i Betragtning. -

---

⁴ 1 tønne land = 4 mål

Thi vel er Afdeelingen *A* antaget i Rubriken for Tilvæxt Aarene, at afdrives i 12 Aar, og nu med denne sidste Bestemmelse kun i 10, og altsaa faar *B* kun 10 Aar i Stæden for 12 Aar at voxe i, men tages i Betragtning at ingen Tilvæxt beregnes for en Skovtragt den afdrives i, saa vil denne Mangel derved overflødig föres. –

At ieg ikke haver udfört denne Taxation over den förste Afdrivningsperiode er i sær fordi at dette forudsetter en god Skovpolitie, der ikke endnu kand antages. Enskiönt Mangel paa god Skovpolitie ogsaa kand have Indflydelse paa den 1ste Afdrivningsperiode, anseer ieg en Taxation som denne, udfört mod saa billige Omkostninger eÿ for overflödig, da den kun egentlig er at ansee som en detaillert Forstbeskrivelse. –

Antallet af Træer i hver Hoved-Afdeling er bestemt efter optalte Træer i fler paa forskjellige Stæder indmaalte Prövemaal à 2500 □ Alen. –

Den Maade at bestemme den aarlige Hugst ved Taxationen til et visst Areal, mindre eller större, efter Skovens gode eller slette Bestand, sikkrer at Skoven aldrig hugges over Evne, herved givnes og dens Mangler som en Taxation kan have, og maa have, naar man ei skal indvikle sig i alt for detaillerede Beregninger. –

Er Taxationen manglende, kand det strax erfares i de 1ste Aarringer, og den Forskiel af Veedmasse de eene Aar mod det andet vilde afgive, vil af en agtsom Forstbetient let kunde givnes inden Grendsen af 10 Aar, efter hvor af disse ieg ansaae en Revision nödvendig.-

Disse Revisioner kand foretages af Oberförsteren ved nogle af de taxerede Skove hvert Aar og saaledes blive overkommelig. –

Mellem Benyttelsen som kunde komme i Betragtning i de 1ste 150 Aar, er den af de Tragter som kommer til at staae længst, og endelig af den tilvoxende Skov. –

Almindelig taget kand Mellembenyttelsen eÿ her afgive noget, da Hugningen og Kiörselen ud af Skoven vilde koste mere end Massen af Veeden som falder derved, vilde lönnne. –

Den ubetydelige Værdie som Skoven her har paa Veden (?), og vil endnu have i lang Tiid, er Aarsagen i de paa Kultur og Opsigt anvendende Omkostninger ere og vil være saa lidet lönnende. –

Ved de 1ste Giennemhugster, som burde skee i de 40 og 80 Aar, vilde falde Gierdestöer, eller törrer, og derfor gode til Brendeveed. –

I mere bergagtige Tragter eller langt fra Folk maa man overlade det som ellers vilde udgiöre Mellembenyttelsen til Forraadnelse, da Hugst og Fremdragsten ikke kan lönnnes deraf. –

Ofteste ere Skovene saa tynde formedelst Mÿr, Berg og fortÿnde Jordlag at ingen periodisk Giennemhugst behöves.-

Afdrivningen

Af Taxationen erfares allerede at hele Skoven eÿ kan tages under et og saaledes afdrives fra een Side, meget mer ere de 7 Afdelinger at ansee som 7 forskjellige Skove, da de Tiid efter anden hver for seg afdrives i længere eller kortere Tiid, alt etter Bestand og Areale saavidt skee kan fra sydost til nordväst. –

Efter det foregaaende, er det nu sandsynlig naar man vilde følge endeel Stæders Skikke at de aarlig for hvert Aar bestemte Tragter til Afdrivning blev aftegnede i Skoven, og tillige paa Kartet, ligesom man ogsaa paa saadanne Karter søger at tydelig gjøre den forskellige Bestand, Træet, Jordlændets forskellige Godhed og dens Bestanddele. –

Men da saadanne Combinationer sielden leder til mere Tydelighed end den allerede Beskrivelsen og Tabellen giver med Kartet jevnside, har ieg med Forsæt ey begyndt derpaa. –

Selv faste Inddelinger i Skoven kand ey Skride følges⁵, formedelst den nærværende Skov-Bestand er saa forskiellig, at ey det for hvert Aar bestemte Areal kan følges, naar omtrent lige Qvantitet Veed aarlig skal hugges, men dette maa fra Aar til andet giøres af Forstbetienten og endelig ved den for hvert 10de Aar bestemte Revision. –

En Grund endnu imod en saadan fast Inddeling er:

Naar saaledes Tragterne een efter anden afdrives som de i Taxations Tabellen ere anførte, vil en Deel af de ældste Træer borttørre og forraadne i de efterfølgende Afdrivninger medens de foregaaende afdrives, da samme af Tabellen erfares gamle Træer findes i alle Afdelinger. –

Derfore maa i omtrent hver 10de -Deel af Skoven aarligen hugges de gamle Træer, som ellers vilde borttørres. Denne Veedemasse som dette udgiør maa fragaae den for samme Aar huggende Veed Quanto. –

Anmærkninger.

Som det første Forsøg vil det langt fra ikke have naaet den Fuldkommenhed som man med Erfaring og Aar vil kunde forsikre i Fremtiden. Forvisst kan ieg antage: at den udkomende Veedemasse snarere er for ringe en for stoer. –

Under Taxationen er oftere en maadelig end god Bestand søgt, ved Optelling af Træer i Prøvemaal. –

Höyden af Træerne er taget næsten kav⁶, og ald Qvist saavel som Toppen er ey beregnet i Taxationen.

Ved Prøvehugst neste og følgende Aar vil det nöyere erfares; forövrigt vil den Mangel, som næst anførte, kan ansees ved Taxationen at være, ey have nogen Følge, da som tilforn er anført, Resultatet af Taxationen er at afdrive en vis Grundflade i Forhold af Skovens forskellige Bestand. -

Senere påskrift (Brünnich?)

Obs: Eftter den af Rentekammeret vedr. .... approberede Taxation over Löver Skove skal Træer som ved Ælde kan tage Skade, periodisk afdrives til Saugtømmer og foreslaaes til Hugst og Auction, og i følge .....(?) er indkommen saadant Forslag fra Oberförster Capitain Boeck den 10. July 1804.

---

⁵ Skrittfølges. Altså etterkontrolleres skritt for skritt (?)

⁶ Forutsatt riktig transkribering, så kan en vel anta at adjektivet *kav* her står for *komplett, fullstendig*.

*Oplysning angaaende Skiøder og Adkomster til de under Løver og Dusum
værende Pladser, opgiven af forstassistent Löberg⁷ til Oberförster
Capitain Boeck d. 27. July og inds. til Oberbergamtet 17. Sept. 1809.*

1. Gaardene Store og Vestre Løver, som beboes af bonden Siul Ellefsen; er efter flere bekendte Mænds Vidnesbyrd solgt af Oberbergamtet med Rettighed til Havn og Beete, samt Gierdefang, Brendeveed og Huusbygningstømmer frit af Løver Skov efter Anvisning. - Men da Oberbergamtets Skiøde er af Gaardens forrige Ejer forkommet, saa har Siul Ellefsen ikke kundet forevise samme.

2. og 3. Pladsen Løverhagen østre som er hiemlet Friderich Nielsen ved Skiøde fra Grund Ejeren Siul Løver, tinglyst den 14 Martij 1782, med Frihed til Havn og Beete for saa mange Kreaturer som Pladsen kan føde, samt Gierdefang i Løver Skov. «Men – siger Skiødet om Brendeveed og Bygningstømmer maa ansøges i det kongl. Oberbergamt, da Skoven er Hans Majestæt tilhørende».

Denne Plads er senere af nu afdøde Friderich Nielsen deelt i 2de Deele, nemlig østre og vestre Løverhagen, imellem hans 2de Sønner Ole og Hans Friderichssønner, der nu beboer hver sin Deel.

4. Øvre Løverhagen som nu beboes af Bergmand Ole Hansen Dusum, haver været en Deel af Løver-Jordet, er ved Fæstebrev af 2^{den} Martij 1787 hiemlet Ingebret Pedersen af Siul Ellefsen Løver paa samme Vilkaar som forhen omskrevne Plads østre Løverhagen. –

5. Løver – eller Gaaserud Plads som beboes af Bergmand Jens Gaaserud har ogsaa været en Deel af Gaarden Løvers Ejendom inden Gierde, men bortsolgt af Siul Løver paa samme Vilkaar som forhen er meldt om de øvrige Pladse. –

6. Valpekjærn – Myhre. Ved Fæstebrev af 19de Junij 1784 udstædt af Siul Løver er denne Plads hiemlet Ole Hansen Finne og nu beboes af dennes Enke. Fæstebrevets Ord er disse:

«Hvad Brendeveed og Gierdefang angaaer, maa Opsidderne tage samme inden Pladsen og Hovedgaardens Gierde. Men Bygningstømmer maa ikke hugges uden Tilladelse af Det kongl. Oberbergamt.»

7. Lille Løver; beboes af Bergmand Niels Anundsens Enke, som forevist ved Oberbergamtets Skiøde, hvorved denne Plads gives Rett til Havn og Beete, samt Gierdefang, Brendeveed og Huusbygningstømmer efter Anvisning i Løver Skov. –

8. Saugvolden er ligeledes med Skiøde fra Oberbergamtet solgt med samme Rettigheder; men i den senere Tid er den af nu afdøde Johan Finne deelt imellem hans 2de Sønner Mathias og Ole Johansønner. Ole Johansen beboer nu den ældste Tomt paa Pladsen, men (9) Mathias Johansen, der som ældste Søn havde valgt den andre Deel af Pladsen, har senere solgt sin Deel til Siul Løver og denne igjen overdraget den til sin Søn Halvor Siulsen der nu beboer den.

Dusum østre og Væstre. Begge disse Pladsers Opsidderne foreviiste hver et af Oberbergamtet paa bemelte Pladse udstædt Skiøde hvorved de ere solgte med samme Rettigheder som Løver Gaard, -

10. Yttre eller Carlsløver som nu beboes af Peder Knudsen skal ogsaa være solgt fra Oberbergamtet og siden været mange Mænds Ejendom indtil det af den residerende Capellan til Sandsværd, afdøde Præsten Dues Børn blev indløst som Odels Gods. Disse har igjen ved Skiøde udstædt af Skifte-

---

⁷ Andreas Løberg (1779 – 1839)

Comissionen i Præsten Dues Stærvboe⁸ solgt det til Knud Pedersen med de samme Rettigheder hvormed det er udgaaet fra Oberbergamtet. – Bemelte Knud Pedersen har senere solgt endeel deraf som nu ejes af (11.) Bent Brekkes Enke fra Nummedahl, men selv har han beboet den gamle Tomt indtil han nu har opgivet til sin Søn Peder Knudsen. - Alle de gamle Skiøder og Documenter paa denne Plads ere Ejeren frakomne.

12. Søndre Trengen skal ogsaa efter fleeres Udsagn være solgt fra Oberbergamtet. Siden er denne Plads deelt i 2de Deele, hvoraf Bergarbeider Ole Christophersen Finholt nu beboer den ældste Tomt paa Pladsen. (13.) Den andre Deel beboes af Arbeidsmand Lars Larsen.

14. og 15. Nordre Trengen. Med denne Plads er det af samme Beskaffenhed. Den er i Fortiden med Skiøde fra Oberbergamtet solgt til Tolf⁹ Trengen, men af Johannes Trengen som sidst var Ejer af hele Pladsen, er den deelt i 2de Deele og solgt, den nordre Deel, som nu beboes af Knud Hellichsen, til Niels Anundsen, og den søndre del til Niels Friderichsen, der ogsaa beboer samme. –

Enhver af Opsidderne paastaer at de beboer den gamle Tomt, men intet til Vished har derom været at erfare. –

Oberbergamtets Skiøder mangler Opsidderne saavel paa denne som paa den næst forrige benævnte Plads Søndre Trengen af Aarsag at de ved Vaadeild ere brendte. –

(Seinere påskrift)

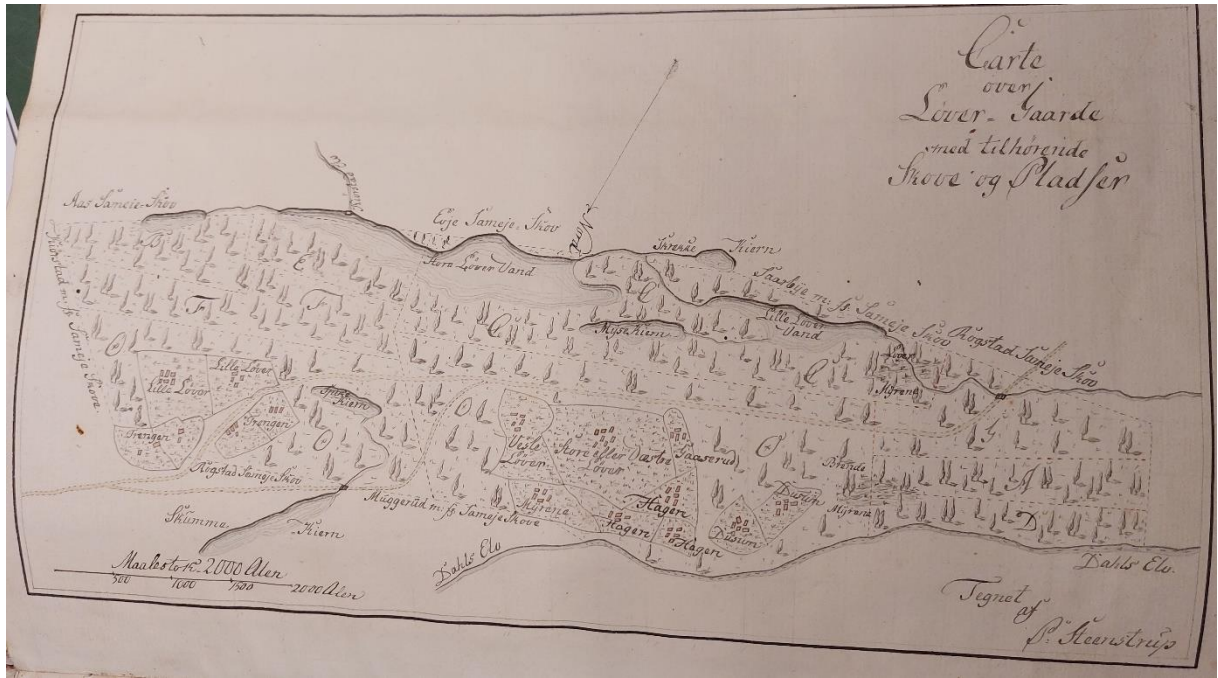
Oberfører Capitain Boeck P.m. af VI Sept. 1804 attesterer riktigheden af foran førte, hvorom han senere har underrettet sig. De originale Skiøde formoder han indførte i OBA. Protokoller. Ved denne Underskrift er han bleven vaer at endel Huusmænd er ansatte p Løver Grund udi OBA. Tilladelse eller [V.....] sagt de inden No. 2, 3,4,5,6,9, 11, 13, 14, 15. Indlader hvorvidt de [forældede?] skal have Rettighed til Skov Effecter i Løver Skov, Brende og Gierdefang [.....?] Huustømer 121 [?] Tylt at de skal behandles som [fr...?] [Eftt...?] efter deres sigende [?]

Rentekamer p.m. 4 May 1805 D [?] Opsiddere vedr H. Ma. tilhørende Løver Gaard, Sandsværd Præstegield som ikke have kundet forevise nogen Hiemel til de af den beboede Pladser bør ikke tilstaaes frit Brende og Gierdefang i Løver Skov, samt Huustømmer for en [Re ...tion] af 12 Sh pr Tylt, men betaale samme efter Veedens og Tømmerets Værdie.

---

⁸ Et gammelt udtryk for dødsbo. Antagelig fra tysk *sterben*.

⁹ Egentlig Tollef

Taxations Tabel over Lover. Saarde.

Parceller	Areal i Alen	Dobtr gaver		Areal i Alen	Sæson værdi		Skov værdi		Pladsen i Alen	Andet i Alen	Værdi i Riksdaler	Skatte i Riksdaler	Ondtægter i Riksdaler	Winst i Riksdaler	Hæder i Riksdaler
		Skatte	Winst		Skatte	Winst	Skatte	Winst							
A.	39 1/2	4	6	10	30	11	75	10	3	12	1900	60			
B.	48 1/2	5	2 1/2	14	30	12	70	10	4	15	2000	70	10	2 1/2	
C.	138	5 1/2	5 1/2	15	30	13	80	10	5	20	2500	100	15	3	
D.	46	6	1 1/2	11	30	14	80	10	6	25	2200	110	16	2 1/2	
E.	175 1/2	10	5 1/2	18	30	15	90	10	7	30	3000	150	20	3	
F.	79	4		11	30	16	80	10	8	35	2500	120	18	3	
G.	78 1/2	6	4	10	30	17	80	10	9	40	2800	140	22	1 1/2	